

Whitepaper Beleid & financiën

Een goede basis maakt het verschil

De norm Beleid & financiën maakt deel uit van *Zicht op Ontwikkeling. Certificeringskader taalhuizen*. Om het taalhuis te ondersteunen bij de voorbereiding op de audit, leggen we in deze whitepaper uit wat de plaats van de norm Beleid & financiën is. De verschillende aspecten van deze norm komen aan bod en we lichten de toetsing bij de audit toe.

DE NORM BELEID & FINANCIËN BINNEN HET CERTIFICERINGSKADER

Binnen het certificeringskader, dat bestaat uit zeven normen, is Beleid & financiën de eerste norm die aan bod komt in de audit:

Beleid & financiën (norm 1) vormt de basis van het certificeringskader en bepaalt de beleidsmatige ambities van een taalhuis voor een bepaalde periode. Beleid & financiën geeft zo richting aan middelen (norm 2), samenwerking (norm 3), mensen (norm 4) en de producten en diensten (norm 5) en wordt ingezet om de opdracht en de doelen van het taalhuis (norm 1) tot resultaten te brengen. Vervolgens dient het taalhuis daarover verantwoording te kunnen afleggen (norm 6). Handelen conform privacy-wetgeving, norm 7, is een overkoepelende norm die in een afzonderlijke whitepaper is toegelicht.

OVER BELEID & FINANCIËN

Bij Beleid & financiën gaat het om de ambities van het taalhuis en de wijze waarop deze (ook) financieel worden gerealiseerd. De ambities van het taalhuis zijn afgeleid van de missie en visie die het taalhuis heeft met betrekking tot het bestrijden van laaggeletterdheid. De ambities kunnen per taalhuis verschillen, bijvoorbeeld door verschillen in de aard en omvang van het verzorgingsgebied.

De ambities zijn in concrete termen geformuleerd en bieden, in relatie tot de zesde certificeringsnorm, op zijn minst inzicht in het gewenste resultaat en het maatschappelijk effect van het taalhuis. Tevens heeft het taalhuis beschreven op welke wijze het is georganiseerd en hoe afzonderlijke en gezamenlijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn geregeld en vastgelegd.

Deze missie en visie moeten vertaald worden naar een strategie voor de middellange termijn. De strategie beschrijft ook de ambities en de gewenste resultaten voor de verschillende belanghebbenden. Beleid, plannen en budgetten worden hierin concreet beschreven. De strategie geeft antwoord op vragen zoals *‘Wat willen we bereiken, hoe gaan we ons verder ontwikkelen, welke prioriteiten stellen we, op welke terreinen willen we resultaat halen met innovaties en welke resultaten willen we behalen?’*

Het is van belang dat het beleid van het taalhuis niet alleen een zaak is van de (kern)partners. Het betrekken van medewerkers en vrijwilligers is ook belangrijk. Zij zijn het immers die uitvoering geven aan de geformuleerde ambities. Dit vraagt om inspirerend leiderschap waarbij de leiding luistert, inspireert en mobiliseert. Alleen zo komt de strategie tot leven. En zo krijgen medewerkers en vrijwilligers inzicht in hun bijdrage aan het eindresultaat. Dit motiveert iedereen om zich voldoende in te zetten en te bekwamen. Dit resulteert uiteindelijk in een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het te behalen succes.

Niet alleen intern maar ook extern moet de leiding van het taalhuis het gesprek aangaan om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen of veranderende omstandigheden en behoeften. Opdrachtgevers (financiële) samenwerkingspartners en de doelgroep kunnen ook bij het bepalen van de strategie worden betrokken.

Zo kunnen in samenwerking nieuwe concepten en ideeën worden ontwikkeld en kan getest worden of ze haalbaar en acceptabel zijn. Door samen de *strategische dialoog* te voeren worden de belanghebbenden zich bewust van de onderlinge verbinding: de gemeenschappelijke belangen, doelen en intenties, de onderlinge afhankelijkheden en de wederzijdse beïnvloedingen van de betrokken organisaties.

INDICATOREN M.B.T. DE NORM BELEID & FINANCIËN

Aan de hand van vijf indicatoren (in de vorm van stellingen) ontstaat een eerste beeld van de manier waarop het taalhuis vorm en inhoud geeft aan Beleid & financiën. Deze indicatoren worden met “ja” of “nee” beantwoord en kunnen worden voorzien van ondersteunende documentatie.

1. De gezamenlijke ambities van de kernpartners van het taalhuis op het gebied van de ontwikkeling van taal- en (digitale) basisvaardigheden zijn, al dan niet op basis van de opdracht van de gemeente, vastgesteld en beschreven in een (meerjaren)beleidsplan of een equivalent daarvan.

Hoewel een taalhuis vaak praktisch bezig is met de bestrijding van laaggeletterdheid, is het vanzelfsprekend dit ook beleidsmatig te verankeren. Het is een tool om alle plannen en acties overzichtelijk en inzichtelijk te maken. Het helpt om de gewenste resultaten te behalen; het biedt houvast en beloont voornemens. Behalve een visie op laaggeletterdheid bevat het (meerjaren)beleidsplan ook een strategie, een weg waarlangs het taalhuis van plan is de gewenste ambities te realiseren. Dit kan een compact document zijn met de belangrijkste speerpunten. Hierdoor heeft het taalhuis houvast voor zijn handelen. Het laat zien hoe mensen en middelen ingezet kunnen worden om zo de missie en visie (en dus ook de doelen en resultaten) te realiseren. Omdat gemeenten een expliciete regierol hebben m.b.t. het bestrijden van laaggeletterdheid, laat het taalhuis in zijn beleidsplan zie hoe de opdracht van de gemeente meegenomen is.

Daarnaast staat in het (meerjaren)beleidsplan concreet beschreven wat de gewenste maatschappelijke effecten van het taalhuis zijn. Hierbij wordt ook beschreven wat de toegevoegde waarde van de effecten is voor de betreffende (taal)partners.

2. Het (meerjaren)beleidsplan is afgestemd en vastgesteld met (kern)partners binnen het taalhuis.

Omdat het taalhuis een samenwerking is van verschillende partijen binnen een lokaal verzorgingsgebied, is het belangrijk dat het (meerjaren)beleidsplan ook door de (kern)partners binnen het taalhuis gedragen wordt. Het beleidsplan is daarom in ieder geval afgestemd met en – bij voorkeur – ook vastgesteld door deze (kern)partners.

3. De ambities zijn afgestemd op de eisen en verwachtingen van externe stakeholders, al dan niet binnen de lokale omgeving.

De ambities van het taalhuis op het gebied van het bestrijden van laaggeletterdheid zijn afgestemd op het lokale verzorgingsgebied met specifieke kenmerken en vraagstukken. Het taalhuis laat zien dat zijn ambities niet alleen gebaseerd zijn op die lokale context, maar dat deze ook zijn geformuleerd op basis van expliciete eisen en impliciete verwachtingen van externe stakeholders. Het gaat erom dat de stem van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, commerciële taalaanbieders, ROC's etc. vertegenwoordigd is in de beleidsmatige ambities van het taalhuis.

4. Het taalhuis werkt op basis van een (meerjaren) begroting, waarin duidelijk is hoe de financiering (inclusief subsidiëring) op korte en lange termijn is geregeld.

Het taalhuis kan laten zien dat het werkt op basis van een begroting. In het kader van de toekomstbestendigheid van het taalhuis is dit bij voorkeur een meerjarenbegroting. Het werken aan de bestrijding van laaggeletterdheid is immers een vraagstuk dat nooit 'af' is. Tevens wordt zichtbaar hoe het taalhuis gefinancierd wordt en door welke partijen. Tenslotte dient het taalhuis duidelijk maken hoe de financiering en subsidiëring op korte en lange termijn is geregeld. Vaak is het zo dat een startsubsidie wordt afgegeven door een provincie en/of de betrokken gemeente(n). Het is van belang dat het taalhuis laat zien hoe men op lange termijn kan blijven werken aan de bestrijding van laaggeletterdheid.

Het is in het belang van het taalhuis dat de (financiële) opdrachtgevers een duidelijke contract- of subsidiebeschikking verstrekken. Hierdoor kan er geen onduidelijkheid ontstaan over de vaststelling en besteding van verstrekte gelden. Wanneer het taal-

huis daarover nog niet beschikt, wordt aantoonbaar gemaakt wat het taalhuis eraan doet om van de opdrachtgever(s) zo'n contract- of subsidiebeschikking te krijgen waarin:

- de activiteiten waarvoor de gelden wordt verstrekt, helder worden omschreven;
- de (financiële) verplichtingen duidelijk zijn omschreven;
- duidelijk wordt hoe er verantwoording moet worden afgelegd;
- duidelijk wordt hoe er gehandeld wordt bij overschrijding/onderschrijding.

5. Het taalhuis werkt aanvullend op basis van projectplannen met een financiële paragraaf.

In het geval het taalhuis gebruik maakt van specifieke doelsubsidies om de bestrijding van laaggeletterdheid aanvullend vorm te geven doet het taalhuis er verstandig aan om dit te doen op basis van projectplannen. In deze projectplannen wordt niet alleen beschreven hoe de projectactiviteiten bijdragen aan de bestrijding van laaggeletterdheid, maar wordt ook duidelijk wie wat doet binnen en buiten het taalhuis en hoe dit financieel vorm krijgt.

DE AUDIT

Tijdens de audit toetsen de auditoren aan de hand van de zelfevaluatie, de geüploade documenten, de interviews en hun eigen observaties of papier en realiteit met elkaar overeenkomen. De bevindingen en conclusies van de audit moeten antwoord geven op deze vraag: certificering ja, voorwaardelijk of nee. De verbeterpunten geven de richting aan voor verdere ontwikkeling.

De auditoren toetsen de normen 1 tot en met 7 (zie afbeelding op pagina 1) aan de hand van beoordelingsaspecten. Het taalhuis zelf heeft deze aspecten ook al in de zelfevaluatie gescoord met Niet, Beperkt, Grotendeels of Volledig.

DE BEOORDELINGSASPECTEN LUIDEN ALS VOLGT:

1. De ambities zijn in lijn met de landelijke, provinciale en/of gemeentelijke ambities.
2. De ambities (incl. maatschappelijke effecten) zijn in concrete termen SMART-geformuleerd.
3. De realisatie van de ambities is zichtbaar in de dagelijkse praktijk.
4. Op basis van evaluatie en reflectie wordt aantoonbaar geleerd en (door)ontwikkeld.

De auditoren vragen naar voorbeelden waarmee de score op deze vragen aantoonbaar wordt gemaakt. Tijdens de audit-dag(en) nemen ze een of meer steekproeven. Afhankelijk van het taalhuis worden er verschillende accenten gelegd bij de dienstverlening, de actualiteit van ambities en knelpunten. Als het taalhuis nog niet aan de norm voldoet, kan het taalhuis dit verklaren. Ook vernemen de auditoren graag het plan van aanpak om wel aan de norm te voldoen. De auditoren zullen toetsen of het taalhuis zich bewust is van de gevolgen dan wel risico's van het niet voldoen. De auditoren geven, aan de hand van hun bevindingen, een score aan de beoordelingsaspecten met Niet, Beperkt, Grotendeels of Volledig.

DE INVULLING VOOR NORM 1, BELEID & FINANCIËN

Beoordelingsaspect 1

De ambities zijn in lijn met de landelijke, provinciale en/of gemeentelijke ambities.

De auditor toetst of de geformuleerde ambities van het taalhuis in lijn zijn met landelijke, provinciale en/of gemeentelijke ambities. Concreet betekent dit dat bekeken wordt in hoeverre het taalhuis aansluit op de ambities zoals die geformuleerd zijn door bijvoorbeeld het ministerie van OCW, de VNG, de Koninklijke Bibliotheek en de Stichting Lezen & Schrijven. Daarnaast wordt bekeken in hoeverre het taalhuis aansluit op de ambities van de provincie en/of betrokken gemeente(n) bij het bestrijden van laaggeletterdheid.

Dit kan onderbouwd worden door bijvoorbeeld:

- (Meerjaren)beleidsplan;
- Beschrijving van de ambities, eisen en verwachtingen van landelijke, provinciale en lokale stakeholders;
- Beschrijving van de wijze van financiering en samenwerking met de betrokken gemeente(n).

Beoordelingsaspect 2

De ambities (incl. maatschappelijke effecten) zijn in concrete termen SMART-geformuleerd.

De onder beoordelingsaspect 1 geformuleerde ambities worden vertaald in gewenste resultaten en maatschappelijke effecten. Deze resultaten en maatschappelijke effecten zijn SMART-geformuleerd, waarbij vooral gelet wordt op de vraag of deze specifiek en meetbaar zijn geformuleerd.

Dit kan onderbouwd worden door bijvoorbeeld:

- Concrete uitwerking van (meerjaren)beleid en ambities ter bestrijding van laaggeletterdheid, bijvoorbeeld in de vorm van (deel)plannen en resultaatomschrijvingen.
- Actie- of projectplannen, waarbij concreet ingevuld is wat het doel is, wie verantwoordelijk is, wat de planning en wat de voortgang is.

Beoordelingsaspect 3

De realisatie van de ambities is zichtbaar in de dagelijkse praktijk.

Het voorgenomen (meerjaren)beleid en de daaruit voortvloeiende ambities worden aantoonbaar uitgevoerd en herkend door de betrokken (kern)partners, taalhuismedewerkers en taalhuisvrijwilligers. De auditoren toetsen of het beleid in de dagelijkse praktijk van het taalhuis zichtbaar is.

Dit kan onderbouwd worden door bijvoorbeeld:

- Een overzicht met beschrijving van uitgevoerde projecten en activiteiten ter bestrijding van laaggeletterdheid;
- Een jaarverslag;
- Uitvoering van klassikale taallessen of individuele leertrajecten.

Beoordelingsaspect 4

Op basis van evaluatie en reflectie wordt aantoonbaar geleerd en (door)ontwikkeld.

Om te beoordelen of het (meerjaren)beleid en de ambities gehaald gaan worden evaluaties en reflectiemomenten georganiseerd. Hieruit blijkt niet alleen dat het taalhuis leert van de wijze waarop het laaggeletterdheid probeert te bestrijden, maar ook op welke wijze het taalhuis wordt (door)ontwikkeld. Dit kan uitmonden in een gewijzigde praktijk of in bijgestelde ambities.

Dit kan onderbouwd worden door bijvoorbeeld:

- Verslagen van evaluaties en/of reflectiemomenten, zowel met de (kern)partners als binnen het taalhuis;
- Voorbeelden van tussentijdse wijzigingen in de dagelijkse praktijk van het taalhuis;
- Voorbeelden waaruit blijkt dat de ambities van het taalhuis zijn bijgesteld;
- Verbeterplannen c.q. verbetermaatregelen.